

Межнациональное согласие Так жили мы, трудясь

История нашего города неразрывно связана с историей некогда огромной страны под названием Советский Союз.

Минули годы, но воспоминания возвращают нас вновь и вновь в далекое прошлое. Сегодня мы беседуем с жителями нашего города Моисеем Сергеевичем и Зоей Петровной Ни.

В 1937 году этнические корейцы были выселены из приграничных районов Дальнего Востока в необжитые районы Казахстана и Средней Азии.

Семья Ни оказалась в нашем городе. Здесь за год до войны и родился мальчик, которому дали имя Моисей. Семья жила по улице Пионерская. Недалеко от дома находились склады ОРСа, ветеринарная станция, контора «Заготзерно».

Отца забрали в трудовую армию, в которой он находился до 1949 года. Мама была швеей. Этим и зарабатывала на жизнь.

Юноша окончил третью школу. Сейчас в этом здании находится школа № 1. Тогда она называлась «каменная».

После окончания школы работал, затем поступил в Кустанайский строительный техникум. В те годы профессия строителя была очень востребованной, строили много.

После окончания техникума началась трудовая биография по специальности. Много лет Моисей Сергеевич проработал в Кустанайской СПМК-2. Один из участков этой организации находился в нашем городе. Строительный участок вел работы по механизации животноводства, строил в совхозах современные животноводческие комплексы,

базы, зерновые токи.

С болью говорит Моисей Сергеевич, что всего, что когда-то было построено, уже нет.

Семья Зои Петровны была выселена в город Уральск. В этом городе она окончила педагогический институт, получив специальность «учитель начальных классов». Проработала в Уральске десять лет.

Это сейчас молодые люди доверяются социальным сетям, а тогда знакомились либо случайно, либо кто-то третий помогал людям встретиться. Этим третьим оказалась тетюшка Зои. Зная Моисея, она дала ему адрес своей племянницы. Уж очень нравился ей юноша своим спокойным характером и порядочностью.

Эпистолярный жанр был необычайно популярен когда-то. Писем ждали, письмам доверяли самые сокровенные тайны, письма помогали людям пережить разлуку.

И вот полетели из маленькой Джетыгары письма в далекий Уральск, а спустя время юноша захотел познакомиться с девушкой, которая пришла к нему по душе.

Молодые люди встретились, понравились друг другу. После пяти дней знакомства они решили не расставаться, и вот уже пятьдесят пять лет живут в мире, согласии и любви. Не ошиблась

тетюшка в выборе спутника для своей племянницы.

Зоя Петровна устроилась на работу в только что открывшуюся школу № 7. В то время это учебное заведение возглавлял Александр Иванович Волков. Это была лучшая школа города.

Зоя Петровна помнит многих коллег. Все они были преданными своему делу людьми. Имея в арсенале только мел и школьную доску, педагоги давали прочные знания детям. В этой школе прошла вся трудовая жизнь Зои Петровны.

Она с гордостью говорит, что ее бывшие ученики, живя в разных уголках света, до сих пор звонят ей. Это, конечно, только потому, что благодаря неустанному труду учитель сумел оставить в сердцах ребят большой след.

Все самые интересные и памятные моменты жизни моих собеседников связаны с работой. Обычно, труженики не любят говорить о себе высокопарных слов, для них честный и добросовестный труд – основа жизни.

После беседы я узнала еще одну деталь из жизни Моисея Сергеевича. Оказывается, мамин талант к ремеслу передался и сыну. Этого человека мне охарактеризовали как мастера на все руки. Под силу этим рукам было филигранное изготовление из-

На снимке: семья Ни, 1972 г.

делий из различных материалов, будь то дерево или металл.

Достойное место в доме занимают книги, большая часть которых передана в районную библиотеку. Супруги читают газеты, а нашу газету выписывают более пятидесяти лет. Они замечают положительные перемены в нашем городе, которые их очень радуют.

Много лет семейная пара наслаждалась работой на дачном участке. С наступлением тепла супруги первыми выходят на участок перед домом, чтобы облагородить прилегающую территорию.

Конечно, этническая родина не может не волновать. Семейная

пара с интересом смотрит передачи, в которых рассказывается о жизни в далекой Корее. На кухне часто готовятся корейские национальные блюда.

В дни национальных казахских праздников в доме обязательно варится бесбармак, жарятся баурсаки. Это дань уважения и любви к народу, который когда-то гостеприимно встретил и помог выстоять в трудные моменты их судьбы.

Для Моисея Сергеевича и Зои Петровны Ни Казахстан – любимая родина в самом широком понимании этого слова.

Тогжан ЖАМАНКУЛОВА.

Жансая Ордашқызы туралы не білеміз?

Редакцияға Гүлсара есімді оқырманымыз елімізге аты мәшһүр Марал Ишанның жиені Жансая Ордашқызы жайлы зерттеп жүргенін айтып хабарласты.

«Алты ай бойы қатты ауырдым. Содан түсімде аян берді. Бұл аян Жітіқараның Аққарға деген жерінде емшілікпен айналысқан Жансая әжемнің шежерелі жолын іздеп табуыма, сол арқылы дертіме дауа болуына түрткі болды», - дейді оқырман.

Ол дертінен тұрып, біртіндеп жүре бастайды. Тұрғындардан қажетті жазбалар жинап, мұрағат құжаттарын іздеу үшін Ақтобенің Шалқар ауданына дейін сапарлап келгенін айтып. Жуырда Жансая Ордашқызы туып-өскен Ырғыз ауданына барғалы отыр.

Жансая Ордашқызының үлкен келіні Қостанайдың іргесіндегі Заречный ауылында тұрып жатыр.

«Он сегіз жасымда сол кісінің үлкен баласы Ердаулетке тұрмысқа шықтым. Мен түскен жылы енем сол кездегі Волгоград кеңшары Сұлтан ауылында кісі қарайды екен. Он үш жыл Ердаулетпен отасып, ол қайтыс болғанда төрт баламмен ата-енемнің қолында қалдым. Алпысыншы жылдары Аққарға көшіп бардық. Енем жетпіс бес жасында, атам 92 жасында бес жылдан кейін қайтыс болды. Сонда енем: «Бұл қасиет шешем жағынан келген. Марал Ишанның жиені көрінемін, сол кісінің қызынан туғанбыс. Анығын білмеймін», - деп айтып отыратын. «Балам, мен о дүниелік болғанда менің таяғымды, халатымды бас жағыңа іліп қоярсың», - деп жарықтық айтып кетті. «Халаты әлі күнге дейін бас жағымда тұр. Таяғы тозды. Аяғы ауырғандар көп алып еді. Мен де келініме қазір бұл жайлы айтып жүрмін», - дейді келіні Шайзада әжей.

Бүгінде Шайзада әженің жасы да сексен екіге таяды. Қайтарының алдында Жансая Ордашқызы былай деп өсиет етіп кеткен екен: «Бұл қасиетті өзімнен кетсін деп тілеп жатырмын, олай болмайтын шығар. Аруақ деген қиын нәрсе, кісі қарау

ауыр жол. Немереге қонады деуші еді. Ай, осы балаға қонатын шығар, бұған да оңай болмайды», - деп кенже немересін меңзепті.

Кезінде әулие біткен қасиетті Түркістанға барғанда ол жақтағылар: «Сендер жаққа бір әулие бар. Мазарын тауып, басына тәу етіңдер», - дейді екен.

Ердаулет пен Шайзададан төрт бала өмірге келген. Тұңғыштары шетінеп, екінші балалары қырық жасында қайтыс болады. Ортаншы баласы қазір 54-те, кенжелері 53 жаста. Бүгінде олардан он немере, он шакты шөбере сүйіп отыр. Ол кісі қайтқанда қазіргі қолындағы кенже баласы сегіз оқиды екен.

Жансая Ордашқызының кенже ұлы Молдаулет Келеманов анасының емшілік жолы 15 жасынан басталғанын айтып отыр.

«Анам бұл жайында анда-санда айтып отырушы еді. Ол кісіге аруақтар тыныштық бермей, жиі ауырған. Келген адамдардың тамырын ұстап, түрлі емдік шөп қайнатып беретін. Ұйыған қан, сырқыраған сүйектерді қалпына келтірумен айналысты. Құмалақ салып, алдын ала кім келетінін, ол адамның ойларын білген. Мектептің білімі болған жоқ, молдадан оқыды», - дейді Молдаулет Қылышбайұлы.

Баласының айтуынша, Жансая мен оның жұбайы Қылышбай байдің балалары болыпты. Азық-түліктің тапшы кезі екен. Бір жолы Жансаямен Ырғыздан Қостанай жаққа жаяу бара жатқанда алтын белбеуін бір кесе бидайға айырбастаған заманды кешітті. Ақжарқын қызын арқасына көтеріп, желмаяға байлап қойған. Кейін Жансая мен Қылышбайдың ата-анасы тәркіленді. Жансая ауырған кезде Марал ишан аян берген екен, содан намаз оқып осы жолға бет алады.

Прогресс кентінің тұрғыны Бексұлтан Жидебаевтың анасы мен Жансая Ордашқызы қатты дос болады. Бірде Бексұлтан оларды Прогрестен Аққарға апатты көпір арқылы қысқа жолмен алып кетпекші болады. Олардың алдындағы көлік өтіп бара жатқанда көпірдің бөренелері опырылып, жақтауға ілініп қалады. Ол көлікті

бөгде адамның көмегісіз шығару мүмкін емес еді.

«Оларға көлікте болуды ұсын- нып, өзім көмекке баруды шеш- тім. «Пирожковоз» көлік екен. Алыстан К-700-дың жүргенін көзім түскенімнен көмек бола қой- мады. Сонда Жансая әжем: «Біздің көлікпен сүйретіп көрсеңші, шығ- руға тиіссін», - деп дем бергендей болды. Мен әжемнің айтқанына сенбесем де бас тарта алмадым. Машинаны іске қостым. Тек ілініс педалын босатқаным сол еді біреу машинаны итеріп жібергендей әсер етті. Аққарға барар жолдың қалған бөлігінде мен әжеме қара- уға қорықтым», - депті Бексұлтан.

Аққарға Жолашыбай деген көршілері болады. Бірде ол қоны- сының жанынан үй салғанына на- разылық білдіріп, Қылышбай мен Жансаяның үйіне қарай бет алады. Біраз уақыттан кейін ол Жансаядан көмек сұрап, оның әрекеттері үшін кешірім сұраған, оған сырқатымен күресуге мүмкіндік береді. «Жола- ушыбайдың біздің үймен арпалы- сып жатқанын көргенде: «Мынау тынышталмады ғой», - деп кейіп қалса керек, содан кейін ол кішке- не жүре алмай қалған», - деп еске алады Молдаулет Келеманов.

Жансая Ордашқызының ша- пағатын көргендер еліміз ғана емес, көршілес Ресейде де жетіп артылады. Жансая Ордашқызы 1987 жылы сәуірде Аққарғада қайтыс болды. Жерлеуіне адам көп жиналды. Жолдасы Қылышбай 92 жыл өмір сүрген. Жітіқара- дан жүз шақырым жердегі Аққарға ауылының маңын (бұрынғы Дзер- жинский кеңшары) «Түйе әу- лие тауы» деген екен. Ол жерде Қылышбайдың әкесі Келеман бидің жазғы жайылымы болған, онда Келеманкөл көлі бар. Ол Қон- дыбай елді мекенінің жанындағы Мықтыкөл ауылында орналасқан. Бүгінде ұрпақтары әулие мазары- ның айналасын абаттандырып, Қазақстанның қасиетті қартасына енгізілгенін қалап отыр. Қазіргі уақытта Жансая Ордашқызы жай- лы аңыздар, естеліктер бойынша құжаттар жинастырылу үстінде.

Балжан Аманжолова, Орынбор облысының тумасы, Адамовка кентінің тұрғыны:

- Алғаш рет Жансаямен 80-ші жылдары кездестім. Ол дөңгелек, жарқын жүзді, орта бойлы кісі еді. Табиғаты бойынша түзу. Ол менің аяғым ауыр екенін және қызым туылатынын айтты. «Көзіңді алды қиғаш болады, бірақ сіз өзіңіз ем- демейсіз, өтеді де кетеді», - деді. Кейін айтқаны келді. Сосын 13 жыл кенже ұлымың балалары болмай, жұбайым екеуміз 2,5 жыл бұрын мамыр айында мазарына бардық. Айдың соңында олар келінін аяғы ауыр екенін білді. Немереміздің атын Қайсар деп қойдық. Себебі Жансая әженің Қайсар атасы Ырғызда белгілі

ақын болған екен.

Жәмила, Жітіқара ауданы Степное ауылының тұрғыны:

- Әпкем тұрмысқа шығып, екі жыл бала көтере алмады. Қарал- маған дәрігері қалмады. Содан анамыз Аққарғадағы Жансая әжеге ерітіп апарды. Барсақ, үйінде шай ішіп отыр екен. Неге келгенін бір- ден біліп, ортайған кесесін әпкеме ұсынды. «Осыны шамбасымен іш! Күзде ұлды, кейін қызды бола- сың», - дегені дәл келді.

Жансая әжемнің күйеу Қылыш- бай, Бақашы аулиенін ұрпағы, ол кісі қалмақтарға қарсы күресте сарбаздарға жауды жеңудің жол- дарын үйреткен. XVIII ғасырда өмір сүрген.

«Қостанай таңы».